

De trajectwerking van de VDAB in cijfers

In de rubriek 'Statistieken' brengt de VDAB regelmatig een bijdrage over de jaarlijkse opvolging van de arbeidsmarktintrede van de schoolverlaters, op basis van het restpercentage in de arbeidsreserve na afstuderen. Hetzelfde geldt voor de jaarlijkse analyse van de vacatures en knelpuntberoepen. Deze statistische studies geven interessante informatie over twee luiken van de arbeidsmarktwerking van de VDAB: een deel van de basisdienstverlening aan werkzoekenden (de ingeschreven schoolverlaters) en werkgevers (behandeling van vacatures). Binnen de arbeidsmarktwerking van de VDAB is er nog een derde groot luik: de 'trajectwerking voor werkzoekenden' die een geheel van modules omvat waarvan werkzoekenden er, in samenspraak met hun trajectbegeleider en vastgelegd in de trajectovereenkomst, een of meerdere kunnen doorlopen. De nauwkeurige registratie van alle acties en stappen in deze trajectwerking laat toe hierover gedetailleerde statistieken op te maken. Ter kennismaking selecteren we enkele tabellen uit het jaarlijkse evaluatierapport van de VDAB-werking, dat opgemaakt wordt door de Administratie Werkgelegenheid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Het bereik van de modules in de trajectwerking

Men kan de trajectbegeleiding definiëren als "een intensieve en individuele begeleiding van de werkzoekenden, waarbij door middel van een 'traject op maat' (bestaande uit diverse modules) de arbeidsmarktkansen worden vergroot". Een werkzoekende die in een traject opgenomen wordt, krijgt in principe een VDAB-trajectbegeleider die instaat voor de intake en de trajectbepaling. Voor de invulling van de modules kunnen ook andere actoren dan de VDAB (zoals de 'derden') verantwoordelijk

zijn. De trajectbegeleider bepaalt samen met de werkzoekende de opeenvolgende stappen van een arbeidsmarktgericht traject dat vastgelegd wordt in een trajectovereenkomst.

Minimale stappen van een traject zijn de individuele intake met diagnose en trajectbepaling (module 2) en de trajectbegeleiding en -opvolging gericht op werk (module 7). Er is sprake van een *intensief* traject als het wordt aangevuld met één of meerdere opleidingsmodules die elk op zich verschillende acties kunnen inhouden: sollicitatietraining en -begeleiding (module 3), opleiding in een centrum (module 4), persoonsgerichte vorming (module 5) en opleiding en begeleiding op de werkvloer (module 6), waaronder de Individuele Beroepsopleiding (IBO).

In tabel 1 is de evolutie opgenomen van het bereikte aantal werkzoekenden per module van de trajectwerking voor de periode 2001-2004.

De daling in het bereik van de trajectwerking is te wijten aan het opstarten van de volledig sluitende aanpak in 2004, waarbij ook de groep langdurig werkzoekenden beneden de 30 jaar systematisch werd uitgenodigd voor een oriëntatiecentrum en trajectbegeleiding. Daarvoor werd tot en met het derde trimester het bestaande personeel voor een gedeelte verschoven van de preventieve werking naar de curatieve werking. Gezien het meer arbeidsintensieve karakter van de curatieve aanpak (oriëntatiecentrum van vijf halve dagen, en vervol-

gens intake en trajectbegeleiding) ten opzichte van de preventieve aanpak, heeft dit aanleiding gegeven tot een daling van het totaal aantal bereikte werkzoekenden in de trajectwerking.

Een belangrijk gegeven is de *dekkingsgraad van de trajectwerking*, die berekend wordt door het totale aantal bereikte werkzoekenden op jaarbasis af te zetten tegenover het totale aantal niet-werkende werkzoekenden (nwwz) gedurende het beschouwde jaar, waarbij zowel in teller als noemer cumulatieve gegevens worden gebruikt. In 2004 werden 181 687 werkzoekenden bereikt via de trajectwerking op een totaal van 474 231 werkzoekenden die in de loop van 2004 in de arbeidsreserve aanwezig zijn geweest. Dit resulteert in een dekkingsgraad van 38,3%, een daling tegenover 2003 toen de dekkingsgraad 43% bedroeg. De lagere dekkingsgraad situeert zich ondermeer in het lagere bereik (-10%) van de instapmodule van de trajectwerking (module 2: screening, oriëntatie en diagnose).

Anderzijds is het bereik in een aantal opleidingsmodules vrij sterk toegenomen: dit is het geval voor module 4 (beroepsspecifieke opleiding) en module 6 (opleiding en begeleiding op de werkvloer), die beide met iets meer dan 11% toegenomen zijn sinds 2003. De andere opleidingsmodules, module 3 (sollicitatietraining) en module 4 (persoonsgerichte vorming) kenden een lichte daling. Per saldo is het aantal en aandeel *intensieve* trajecten, deze met minstens een opleidingsmodule (modules 3, 4, 5 en 6 zijn opleidingsmodules), toegenomen in 2004. Het aandeel van de *lichte* trajecten, beperkt tot de kwalificerende intake (module 2) en de trajectopvolging (module 7), is afgenomen.

De proportionele vertegenwoordiging van kansengroepen

Een belangrijke doelstelling van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid is het streven naar de evenredige vertegenwoordiging van de kansengroepen in de tewerkstelling. In het vroegere beheerscontract (periode 1999-2004) werd een evenredige vertegenwoordiging van de kansengroepen in de trajectwerking nagestreefd.

In 2004 waren zes kansengroepen significant ondervertegenwoordigd¹ in de trajectwerking: de vijftigplussers, de zeer langdurig werkzoekenden (> 5 jaar werkzoekend), de curatieve doelgroep (> 1 jaar werkzoekend), de vrouwen en, in beperkte mate, de leefloongerechtigden en arbeidsgehandicapten. De eerste vijf van deze zes kansengroepen waren ook significant ondervertegenwoordigd in 2003, de (lichte) ondervertegenwoordiging van de arbeidsgehandicapten is nieuw in 2004.

Ondanks hun ondervertegenwoordiging is het bereik van de *langdurig werkzoekenden* (de curatieve doelgroep) in de trajectwerking opvallend verbeterd. Hun aandeel in de totale populatie werkzoekenden is wel toegenomen (van 20% in 2003 tot 23% in 2004), maar hun aandeel in de trajectwerking is nog veel sterker toegenomen (van 13% in 2003 tot bijna 20% in 2004). Ook het bereik van de *zeer langdurig werkzoekenden* (> 5 jaar) is verbeterd in 2004. Het opstarten van de sluitende aanpak voor langdurig werkzoekenden in de loop van 2004 en de extra middelen hiervoor hebben dus duidelijk positieve gevolgen gehad.

Tabel 1.

Evolutie van het bereik van de verschillende modules van de trajectwerking (Vlaams Gewest; 2001-2004)

Modules	2001	2002	2003	2004
2. Screening, oriëntatie en diagnose	98 518	97 724	101 639	88 969
3. Sollicitatietraining	8 769	9 307	13 001	12 892
4. Beroepsspecifieke opleiding	26 375	28 109	30 781	34 262
5. Persoonsgerichte vorming	10 185	11 299	14 167	13 803
6. Opleiding en begeleiding op de werkvloer	22 083	23 952	26 905	29 981
7. Trajectopvolging	125 256	132 307	155 255	154 608
Totaal aantal bereikte werkzoekenden	161 611	170 976	191 508	181 687

Bron: VDAB

Ook het bereik van de werkzoekende *deeltijds leerplichtigen* en de *anderstalige nieuwkomers* is sterk verbeterd in 2004. De sterke oververtegenwoordiging van de anderstalige nieuwkomers in de trajectwerking is een rechtstreeks gevolg van de extra investering in deze kansengroep in het kader van de secundaire inburgeringstrajecten.

De positieve oververtegenwoordiging van de totale groep *allochtone werkzoekenden* is gestabiliseerd in 2004. Gezien de sterke oververtegenwoordiging van de allochtone nieuwkomers, blijkt hieruit dat de allochtone 'oudkomers' in 2004 voor het eerst (licht) ondervertegenwoordigd zijn in de trajectwerking voor werkzoekenden. Ook voor een aantal andere kansengroepen was de evolutie in 2004 minder gunstig.

De meest opvallende vaststelling is dat de ondervertegenwoordiging van *oudere werkzoekenden* in 2004 nog verder is toegenomen. Door de opnieuw verplichte inschrijving van oudere werkzoekenden is hun aandeel in de totale populatie werkzoekenden toegenomen van 7% in 2003 tot meer dan 9% in 2004. Het aandeel vijftigplussers in de trajectwerking is echter verder gedaald (van 5,3% in 2003 tot

4,4% in 2004). Het bereik van ouderen in de trajectwerking is dus gedaald tot minder dan de helft van hun aandeel in de totale populatie werkzoekenden. Van de twaalf beschouwde kansengroepen zijn de vijftigplussers het sterkst ondervertegenwoordigd in de trajectwerking voor werkzoekenden.

In 2004 bedraagt het relatieve bereik van *kortgeschoolde werkzoekenden* in de trajectwerking 46%. Dit is nog slechts een fractie boven hun aandeel in de totale populatie werkzoekenden (45%). Vorige jaren was er nog een sterkere oververtegenwoordiging die in 2001 zelfs iets meer dan 9 procentpunten bedroeg. De klemtoon op de preventieve aanpak van kortdurig werklozen heeft voor deze groep van veelal langdurig werklozen nadelige gevolgen gehad, die nu opnieuw omgebogen moeten worden met de sluitende aanpak.

Het aandeel van de *arbeidsgehandicapte werkzoekenden* is in 2004 gedaald en resulteert in een lichte ondervertegenwoordiging. Hetzelfde geldt ten slotte voor de *leefloongerechtigden*: hun toenemend aandeel in de totale populatie werkzoekenden ging in 2004 niet gepaard met een even sterke toename van hun aandeel in de trajectwerking.

Tabel 2.

De proportionele vertegenwoordiging van kansengroepen in de trajectwerking op basis van vergelijking aandeel in nwwz en aandeel in trajectwerking (2004)

Kansengroep	Cumulatief aantal nwwz	Bereikte nwwz in de trajectwerking (2-7)	Verskil in ppt.	Evolutie bereik 2004/2003 (ppt.)
Preventief	77,1%	80,3%	+3,2	-6,3
Curatief	22,9%	19,7%	-3,2	+6,3
Vrouwen	52,5%	49,6%	-2,9	-0,2
Kort geschoolden	45,1%	46,1%	+1,0	-5,3
Zeer langdurig werklozen	3,5%	2,7%	-0,8	+0,7
Jongeren (-25 jaar)	33,3%	41,0%	+7,7	+0,3
Ouderen (+50 jaar)	9,3%	4,4%	-4,9	-0,9
Anderstalige nieuwkomers	2,5%	6,3%	+3,8	+3,2
Leefloon gerechtigden	3,5%	3,3%	-0,2	+0,3
Deeltijds leerplichtigen	1,3%	2,3%	+1,0	+0,5
Arbeidsgehandicapten	7,5%	7,3%	-0,2	-0,8
Allochtonen	14,1%	17,5%	+3,4	+0,5
Aantal werkzoekenden	474 231	181 687		

Bron: VDAB

Het nieuwe beheerscontract van de VDAB

In juni 2005 werd een nieuw beheerscontract afgesloten tussen de VDAB en de Vlaamse regering, dat loopt van 2005 tot 2009. De belangrijkste zaken uit dit beheerscontract betreffen het instellen van een regiefunctie binnen de VDAB, het realiseren van een volledig sluitende aanpak, zowel preventief als curatief, en ten slotte de oververtegenwoordiging van kansengroepen in de trajectwerking.

Om mee bij te dragen tot de doelstelling van evenredige vertegenwoordiging van de kansengroepen, werd in dit beheerscontract afgesproken dat deze kansengroepen *over*vertegenwoordigd moeten zijn in de acties die leiden naar (meer) tewerkstelling voor de kansengroepen. Dit vertaalt zich voor de VDAB in een parameter in het beheerscontract waarbij bepaald wordt in welke mate de belangrijkste kansengroepen moeten oververtegenwoordigd zijn in de trajectwerking. Concreet betekent dit een te bereiken oververtegenwoordiging in 2009 van 10% voor de kortgeschoolden, van 40% voor de arbeidsgehandicapten, van 40% voor de allochtonen, en ten slotte een toenemende vertegenwoordiging voor de ouderen in lijn met het zich ontwikkelende beleidskader voor deze groep, die moet leiden tot een oververtegenwoordiging tegen 2009.

Francis Holderbeke
VDAB

Noot

1. Er is sprake van een significante ondervertegenwoordiging als het aandeel in de trajectwerking tegenover het aandeel in de werkzoekendenpopulatie minstens 2,5% lager ligt.

Bibliografie

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Administratie Werkgelegenheid. (2005). *Evaluatie Beheerscontract VDAB in 2005. Beleidsmatige toetsing van de VDAB-prestaties in 2004*. Brussel.